

דף פרשת השבוע

תנועת הקיבוץ הדתי

ט' תשרי תשע"א 17.9.10

גיליון מס' 225

ערב יום כיפור

מאת הרב ירון בן דוד

יום הכיפורים כמקווה

המשנה האחרונה במסכת יומא, אחרי שהיא מפרטת את כל עבודת יום הכיפורים מביאה את דברי ר' עקיבא:

אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים, שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". ונאמר: "מקוה ישראל ה'". מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל.

בסוף המסכת שמתארת את סדר העבודה ואת הנסים שהיו בבית המקדש, בא ר' עקיבא לעודד את ישראל. ר' עקיבא הוא זה שיכול לראות שועל יוצא מקדש הקדשים ולצחוק. הוא יודע לומר לישראל שישתכלו מעבד לחורבן שהם רואים בעיניהם. בסופו של דבר, מה שמטהר אותם אינו בית המקדש, אלא הקב"ה, והוא נמצא איתנו גם היום. אך מדוע מביא ר' עקיבא שני פסוקים לדבריו? האם יש הבדל בין הפסוק המדבר על זריקת מים לפסוק המדבר על מקוה?

נראה לי שר' עקיבא רומז לשני סוגי תשובה שיום הכיפורים מעורר, אחת משולה לזריקת המים של הפרה האדומה, והשנייה משולה לטבילה במקוה.

זריקת המים עם אפר הפרה האדומה נעשית לטמאי מתים. בזריקת המים הללו, מספיקה טיפה אחת של מים שנוגעת בבשרו של הטמא, והוא הופך להיות טהור. האדם הוא סביל, והמטהר מזה עליו את המים. גם בפסוקים שמובאים מיחזקאל (פרק לו) כתוב שהקב"ה עושה למען שמו, ולא בגלל מעשיהם של ישראל:

כֹּה אָמַר ה' אֱ-לֹקִים לֹא לְמַעַנְכֶם אָנִי עֹשֶׂה בַּיַּת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדֹשִׁי אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם שָׁם: וְקִדְשֹׁתִי אֶת שְׁמִי הַגְּדוֹל הַמְּחַלֵּל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה'... וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסַּרְתִּי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׁרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר.

במקוה, לעומת זאת, המצב הוא הפוך: האדם הוא פעיל. הוא צריך להיכנס למקוה בעצמו, וצריך להיות שם בכל גופו ללא שום חציצה ואם היתה עליו אפילו חציצה קטנה שמקפיד עליה באצבע הקטנה, אין אומרים שרק האצבע טמאה ושאר הגוף טהור, אלא כל הגוף עדיין טמא.

הפסוק המובא מירמיהו (יז, יג) ממחיש את הצורך במעשי האדם:
מִקֶּהָ יִשְׂרָאֵל ה' כָּל עֲזֻבֵיךָ יִבְשׁוּ וְסוּרֵי בְּאֶרֶץ יִכְתְּבוּ כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת ה'
מי שעוזב את מקור המים החיים אינו יכול להיטהר. כל עוזבך יבושו. צריך השתתפות של האדם
בטהרה.

כנגד שני סוגי הטהרה, הַזָּאת המים והטבילה במקוה, ישנם שני חלקים ביום הכיפורים. ישנו מהלך
שבו האדם נדרש להיכנס כל גופו ללא שום חציצה לתוך המקוה, וזוהי התשובה, וישנו עניין נוסף,
שבו הקב"ה משפיע מלמעלה מים טהורים ומטהר אותנו. זהו עיצומו של יום הכיפורים.

אמנם ההזאה מועילה לטומאה החמורה ביותר - טומאת מת, אבל מי שהיה טמא מת וגם זב או
מצורע חייב לטבול במקוה אחרי ההזאה. ההזאה של פרה אדומה לא תטהר אותו מהטומאה הקלה
יותר.

יום הכיפורים הוא יום שבו הקב"ה מטהר אותנו מכל החטאים שלנו, אבל מי שמסתמך על עיצומו
של היום שיטהר אותו, ואינו שב בתשובה שלמה, ללא שום חציצה, יום הכיפורים אמנם משפיע
עליו, אבל הוא נשאר טמא. כדי להיטהר ביום הזה לגמרי צריך להיות ללא שום חציצה.

ומי יתן ונזכה באמת לשוב בתשובה שלמה ללא חציצה כלל, ונזכה גם שהקב"ה יזה עלינו מים
טהורים, ונצא מיום הכיפורים טהורים מכל סוגי החטאים.

**הרב ירון בן דוד – נשוי לאלישבע ואב לשבעה ילדים, מכהן כרב בבארות יצחק
מזה כעשר שנים, בוגר ישיבת ההסדר 'ברכת משה' במעלה אדומים, ובעבר
כיהן כסגן הרב הראשי של צ'כיה למשך שנתיים וחצי.**

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של
הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat.hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום
subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת. ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039